

ΟΙ ΔΙΑΣΗΜΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

ΠΩΣ ΠΕΘΑΝΕ Ο ΕΡΡΙΚΟΣ ΜΥΡΖΕ

(Ἡ ἀθλιότητες τῆς ζωῆς ἐνὸς ἐνδόξου μποέμ).

Ο Ἐρρίκος Μυρζέ, ὁ περίφημος συγγραφεὺς τῶν «Σκηνῶν τῆς Βοημικῆς Ζωῆς», ἦταν κι' αὐτὸς ἕνας ἀπὸ τοὺς διανοουμένους πού πέθαναν νέοι: δὲν ἔφτασε κἀν στὰ σαράντα.

Ἡ μποεμική ζωὴ πού ἔκανε, μιά ζωὴ πού βρισκόταν σὲ διαρκῆ ἀντίθεσι μὲ τὴν ὑγιεινὴ, ἐπέσπευσε τὸ τέλος του.

Κατὰ τὴν παιδικὴν του ἡλικίαν, ὁ Μυρζέ ἦταν ἕνα παιδάκι λυμφατικό, καθόλου ζωηρό, σχεδὸν κοιμισμένο. Καθὼς ἦταν παχὺ, φουσκομάγουλο, ἡ μαμά του στεκόταν ἐκστατική μπροστά του καὶ τὸ θαύμαζε, ὅπως δυστυχῶς κάνουν καὶ σήμερα ἀκόμα ἡ περισσότερες μητέρες, ἀντὶ νὰ τὸ προσέξῃ καὶ νὰ τὸ περιποιηθῇ. Ἐπειδὴ ἦταν ἀσθενικό, τοῦ ἔκανε ὅλα τὰ καπρίτσια καὶ τὸ χαίριε ὑπερβολικά, ἀντὶ νὰ προσπαθῆσιν νὰ τοῦ διαμορφώσῃ τὸν χαρακτήρα, πράγμα τοῦ ὁποίου εἶχε μεγάλη ἀνάγκη.

Ὅταν ὁ Ἐρρίκος τελείωσε τὸ σχολεῖο, τοῦ βρῆκαν μιά καλὴ καὶ ἡσυχὴ θέσι σ' ἕνα γραφεῖο, ἀλλὰ κατ' ἐξοχὴν ἀνθυγιεινὴ. Ὡστόσο, ὁ ἴδιος ὁ Ἐρρίκος ἔνοιωσε τότε ἐξ ἐνστικτοῦ τὴν ἀνάγκη νὰ κινηθῇ λίγο. Νομίζοντας πὼς εἶχε κάποιον τάλαντο στὴ ζωγραφικὴ, ἐπέδιδε νὰ προσεγγίσῃ τὸν κόσμον τῶν καλλιτεχνῶν: ζωγράφους, ποιητὰς, λογίους κι' ἔκανε ἔτσι τὴν εἰσοδὸν τοῦ στὴ μποεμικὴ ζωὴ τῆς ἐποχῆς του, τὴν ὁποία ἐπρόκειτο νὰ περιγράψῃ ἀργότερα κ' ἡ ὁποία θὰ γινόταν καὶ δική του ζωὴ.

Τότε ὅλα ἄλλαξαν. Τὴ γαλήνη τὴν διαδέχτηκε μιά ταραγμένη ζωὴ ἀπολαύσεων καὶ τρέλλας, χρηματικὲς ἀνάγκες πού μεγάλωναν ὀλοένα ἀντικατάστησαν τὴν μικρὴ οικονομικὴ ἀνεσι μέσα στὴν ὁποία ζοῦσε ὡς τότε καὶ τέλος τὰ ὠραία του κόκκινα μάγουλα ἄρχισαν νὰ βαθουλώνουν. Ἐπὶ πλέον τὸ κεφάλι του ἀπογυμνώθηκε κατὰ τὰ τρία τέ-

ταρτα ἀπὸ τὸ τρίχωμά του, ἐξ αἰτίας τῶν σχέσεων του μὲ μιά γκριζέττα ὑπόπτου ὑγείας καὶ ἠθικῆς, ἡ ὁποία τοῦ κληρονόμησε γιὰ νὰ τὴν... θυμᾶται ἕνα δακρυγόνο ἀπόστημα στὸ μάτι, ἔτσι πού σ' ὅλη τὴν ὑπόλοιπὴ ζωὴ του, τὸ ἕνα μάτι τοῦ Μυρζέ φαινόταν σὰ νὰ κλαίῃ καὶ τὸ ἄλλο σὰ νὰ γελάῃ!

Ἀνάμεσα σ' αὐτὸ τὸν κόσμον τῶν καλλιτεχνῶν, στὸν ὁποῖο εἶχε κάνει τὴν εἰσοδὸν τοῦ νεαροῦ Ἐρρίκος, ὁ ὁποῖος ποτὲ δὲν εἶχε ἰδέες καθωρισμένες, ἄρχισε ἔξαφνα ν' ἀναρωτιέται μήπως ὁ προορισμὸς τῆς ζωῆς του ἦταν ἡ φιλολογία. Ἄλλοίμονο! πραγματικά, ἡ φιλολογία ἦταν ὁ προορισμὸς του... Μὰ ἂν τὸν ἔκανε ἔνδοξο, αὐτὴ στάθηκε ἐπίσης ἡ ἀφορμὴ τῶν δυστυχῶν του.

Ὁ Μυρζέ εἶχε ψυχὴ καλλιτέχνου. Ἦταν ἕνας καλλιτέχνης πού ἤξερε ποιὸ εἶνε τὸ ὠραῖο καὶ τὸ τέλειο. Μὰ ὡς λόγιος πού χρειάζεται τὴν φιλολογία γιὰ νὰ ζήσῃ, εἶχε δυὸ σπουδαῖα ἐλαττώματα: δυσκολευόταν νὰ συλλάβῃ τὸ θέμα του, ὅπως ἐπίσης δυσκολευόταν καὶ νὰ ἐργασθῇ. «Τοῦ χρειάζοταν —γράφει κάποιος σύγχρονός του— μιά βδομάδα γιὰ νὰ φτιάσῃ τὴν πλοκὴ ἐνὸς κεφαλαίου καὶ μιά νύχτα γιὰ νὰ γράψῃ μιά σελίδα».

Κι' αὐτὸ πού ἔπρεπε νὰ γίνῃ δὲν ἄργησε νὰ συμβῇ. Γιὰ νὰ κεντᾷ τὸ μυαλό του, γιὰ νὰ μπορῇ νὰ ἐργασθῇ μὲ διάνοι, ἄρχισε νὰ καταφεύγῃ σὲ διάφορα ἐρεθιστικά, στὸν καπνὸ, στὰ οἰνοπνευματώδη ποτὰ, στὸν καφέ.

Ἀπ' ὅλ' αὐτὰ, ὁ Μυρζέ προτιμοῦσε τὸν καφέ. «Εἶμαι λαίμαργος γιὰ τὸν καφέ —γράφει κάποιος— κ' ἴσως αὐτὸ νὰ γίνῃ ἡ ἀφορμὴ τοῦ θανάτου μου. Τέσσερα-πέντε φλυτζάνια καφέ στὴ σειρὰ δὲν μὲ φοβίζου καθόλου. Μοῦ εἶνε ἀδύνατον νὰ ἐργαστῶ χωρὶς καφέ».

— Προσέχετε, τοῦ εἶπε μιά μέρα κάποιος φίλος του φοιτητῆς τῆς ἰατρικῆς. Θ' ἀρρωστήσετε ἀπὸ τὸν καφέ. Θὰ πάθετε ποурπούρα (*).

— Μπα! ἀπάντησε ὁ Μυρζέ. Ὁ Βολταῖρος πού ἔκανε

(*) Ποурπούρα. πορφυρίασις, πάθησις τὴν ὁποία προκαλεῖ ὁ καφές.

μεγαλύτερη ἀπὸ μένα κατὰχρησι, ἀπέδειξε πὼς ὁ καφές εἶν' ἕνα δηλητήριο ἀργὸ, ἀφοῦ σὲ ἡλικία ὀγδόντα χρονῶν δὲν εἶχε πεθάνει ἀκόμα. Ἐπειτα, εἶνε ἀνάγκη νὰ πίνω ἄφθονο καφέ γιὰ νὰ μοῦ ἔρχωνται ἐμπνεύσεις καὶ νὰ μπορῶ νὰ ἐργαστῶ.

Ἡ πρόγνωσις τοῦ νεαροῦ γιατροῦ δὲν ἄργησε νὰ ἐπαληθεύσῃ: Ἐπειτ' ἀπὸ λίγο καιρὸ, ὁ Μυρζέ, προσβεβλημένος ἀπὸ «πουρπούρα», ἔμπαινε στὸ νοσοκομεῖο τοῦ Ἁγίου Λουδοβίκου.

Ἦταν γραφτό του νὰ μπῆ πολλὲς φορές στὸ ἴδιο νοσοκομεῖο. Γιατὶ κάθε φορὰ πού ἔβγαινε ἀπὸ τὸ «κλουβί» του, ὅπως τὸ ἀποκαλοῦσε, τὸ φτωχὸ μαδημένο πουλί ξαναγύριζε στὴ μποεμικὴ του ζωὴ.

Τοῦ κάκου οἱ γiatροὶ τοῦ ἔλεγαν: «Μὴ νομίζετε πὼς γίνετε καλά. Ἡ θεραπεία θὰ βαστήξῃ πολὺ καὶ ἀπαιτεῖ φροντίδες πού πρέπει νὰ τις λάβετε μόνος σας. Μὴν πίνετε καφέ καὶ νὰ κοιμᾶστε νωρίς. Ζῆτε, μὲ δυὸ λόγια, κανονικά».

Μὰ ὁ Μυρζέ δὲν ἄκουγε τίποτε. Περιφρονοῦσε τοὺς γiatροὺς λέγοντας πὼς δὲν ξέρουν τί λένε.

Ἐν τῷ μεταξύ οἱ οικονομικὲς του στενοχώριες μεγάλωναν. Συχνὰ ἔμενε χωρὶς πεντάρα. Ἐκανε διαρκῶς χρέη καὶ κάθε μέρα πού ζημέρωνε, ἔπρεπε νὰ βρῇ χρήματα γιὰ νὰ ζήσῃ. Ὅλες αὐτὲς ἡ ἔνοιες ὅμως δηλητηρίαζαν τὸ αἷμα του. Συγχρόνως ἔτρωγε ἄσχημα κι' ἐπὶ πλέον ἡ ἐργασία, μιά ἐξαντλητικὴ ἐργασία, τὸν συνέτριβε... Μὲ δυὸ λόγια, ἔκανε ὅ,τι μπορούσε γιὰ νὰ καταστρέψῃ ἐντελῶς τὴν ὑγεία του.

«Μιά νύχτα —γράφει ὁ ἴδιος κάποιος— ἔυπνησα ἔξαφνα, νοιώθοντας τρομεροὺς κνισμοὺς σ' ὄλο μου τὸ κορμί...»

Καιγόμουν κυριολεκτικῶς. Ἄναψα τὸ κερί μου καὶ τρόμαξα ἀπὸ τὸ θέαμα πού μοῦ παρουσίαζε ὁ δυστυχισμένος ἑαυτός μου. Φανταστήτε πὼς ἦμουν κατακόκκινος ἀπὸ τὸ κεφάλι ὡς τὰ πόδια, σὰν ἀστακός...»

Τὴν ἄλλη μέρα μπῆκε πάλι στὸ νοσοκομεῖο. Μὰ, παρ' ὅλ' αὐτὰ, ἡ κατάστασις του χειροτέρευε ὀλοένα, γιατί, κάθε φορὰ πού ἔβγαινε ἀπὸ τὸ νοσοκομεῖο, ριχνόταν σὰν λυσσασμένος στὸν καφέ, ζητώντας σ' αὐτὸν τίς ἐμπνεύσεις. Ἦταν νύχτες πού κατανάλωνε 200 περίπου γραμμάρια καφέ! Φανταστή-

τε πόσα φλυτζάνια ἔπινε...

Ἐτσι ὁ Μυρζέ ἐξακολουθοῦσε νὰ σέρνῃ τὴν ἀθλια ζωὴ του ἐπὶ χρόνια ὀλόκληρα. Καὶ σὰν νὰ μὴν ἔφταναν ὅλ' αὐτὰ, ὑπέφερε καὶ ἀπὸ μιά δερματικὴ νόσο.

Ἐξαφνα, στὶς 14 Ἰανουαρίου 1861, ἔνοιωσε ἕνα τρομερὸ πόνον στὴν ἀριστερὴν του κνήμη, σὰν νὰ τοῦ τὴν εἶχαν τρυπήσει μὲ καρφί. Ἦταν ἀρθρῖτις ἐιδικῆς φύσεως, ἡ ὁποία, ἔπειτ' ἀπὸ λίγες ὥρες, ἐκδηλώθηκε καὶ μὲ γάγγραйна.

Ὁ θάνατος δὲν ἄργησε νὰ ἐπέλθῃ φριχτός. Καθὼς γράφουν οἱ ἀδελφοὶ Γκονκούρ στὸ «Ἡμερολόγιό» τους, ὁ Μυρζέ πέθανε ἀπὸ μιά ἀρρώστεια ἀπαίσια. Τὸ κορμί του εἶχε σαπίσει ὀλόκληρο καὶ, πολὺ πρὶν πεθάνῃ, ἔπεφτε σὲ κομμάτια. Τὴν παραμονὴ τοῦ θανάτου του, ἔφυγε καὶ τὸ χεῖλος του μαζὺ μὲ τίς τρίχες!»

Ὁ Μυρζέ, γιὰ νὰ τελειώσουμε, ἔπεσε θῦμα τῆς μποεμικῆς ζωῆς του. Ἡ «πούρπουρα» ἀπὸ τὴν ὁποία εἶχε προσβεβληθῇ, ἦταν ἀποτέλεσμα τῶν καταχρήσεων καὶ τῆς ἀταξίας πού εἶχε στὴ ζωὴ του. Οἱ καφέδες, τὰ ξενύχτια, ἡ ὑπερβολικὴ δουλειά, ἡ ἀκάνονιστες ὥρες τοῦ φαγητοῦ, ἡ ἔνοιες, τὸν θανάτωσαν. Τὸ σηκότι του, τὸ αἷμα του, τὸ νευρικό του σύστημα ἦσαν ὅλα δηλητηριασμένα. Πὼς μπορούσε νὰ ζήσῃ περισσότερο ἔτσι;

Δόκτωρ Β. ΠΩΣΕ